

**UCHWAŁA NR XXVIII/372/2021
RADY MIEJSKIEJ W SUWAŁKACH**

z dnia 27 stycznia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia raportu z realizacji "Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego
Miasta Suwałki na lata 2017-2023"**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 i 1378) w związku z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz. U. z 2020 r., poz. 802 i 1086) Rada Miejska w Suwałkach uchwala, co następuje:

- § 1. Rada Miejska przyjmuje raport z realizacji „Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023”, będący załącznikiem do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Suwałk.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Suwałkach

Zdzisław Przelomiec

Raport z realizacji „Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023”

Zgodnie z zapisami znajdującymi się w „Zintegrowanym Programie Rewitalizacyjnym Miasta Suwałki na lata 2017-2023” w rozdziale 13. System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych ww. Programu, Miasto Suwałki jest zobligowane w cyklach trzyletnich dokonać ewaluacji okresowej Programu. Ewaluacja obejmuje całość działań zaplanowanych do realizacji w ramach „Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023”, w tym pośrednią ocenę osiągnięcia wskaźników przypisanych poszczególnym celom. Raport przygotowano na podstawie danych statystycznych i danych z suwalskich instytucji na dzień 31.12.2019 r. (dane statystyczne udostępnione były w czerwcu 2020 r.). Dane dotyczące stanu realizacji projektów są aktualne na grudzień 2020 r. W ramach ewaluacji przygotowano 2 tabele:

1. Zestaw wskaźników monitoringu realizacji celów Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023 w oparciu o dane otrzymane od podmiotów, które realizują projekty wpisane do programu.

2. Wskaźniki monitorowania zjawisk kryzysowych Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023 w oparciu o dane otrzymane z MOPR w Suwałkach, Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej, ZBM TBS Sp. z o. o. w Suwałkach, PUP w Suwałkach i Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach, a także dane z GUS (tabele w załączeniu).

Zgodnie z zapisami znajdującymi się w Programie, przedmiotowe tabele ze wskaźnikami stanowią raport z realizacji celów „Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023”. Raport zatwierdza Prezydent Miasta Suwałk i przekazuje go Radzie Miejskiej, która przyjmuje go w formie uchwały. Raport będzie stanowił podstawę sformułowania zaleceń na kolejne lata wdrażania programu rewitalizacji.

Poniżej podsumowanie realizacji projektów w ramach Programu do tabeli „Zestaw wskaźników monitoringu realizacji celów Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023” (tabela w załączeniu). Do „Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023” zostały wpisane przez podmioty zewnętrzne 42 projekty planowane do dofinansowania w ramach funduszy zewnętrznych w 3 celach tematycznych.

W ramach **Celu 1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego na obszarze rewitalizacji** zostało zgłoszonych 18 projektów: zrealizowano 12 projektów, nie zrealizowano 6 projektów. Projekty które nie zostały zrealizowane:

- P. 1.2 - Bar - mała gastronomia „POD CISEM” - Stowarzyszenie dla rozwoju
- P. 1.4 - Remont i modernizacja budynku przy ul. Szkolnej 7 oraz zagospodarowanie terenu zielonego wokół - Stowarzyszenie dla rozwoju
- P. 1.6 - Ginące tradycje - Stowarzyszenie Kulturalne KOSTROMA
- P. 1.9 - Centrum informacji i aktywizacji osób niepełnosprawnych „Z tej samej bajki” - Podlaskie Stowarzyszenie Terapeutów,
- P. 1.14 - Świetlica środowiskowa - Podlaskie Stowarzyszenie Terapeutów,

P. 1.16 - Powołanie Akademii Artystycznej Dzieci i Młodzieży - Suwalski Ośrodek Kultury.

Przyczyną nie zrealizowania projektów był: brak zewnętrznych środków finansowych możliwych do pozyskania przez ww. podmioty, a w przypadku SOK w Suwałkach – remont budynku przy ul. Noniewicza 71, a także sytuacji związanej z pandemią COVID-19, które uniemożliwiły prowadzenie zajęć dla dzieci i młodzieży.

W ramach **Celu 2. Tworzenie trwałych warunków do rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji** zostało zgłoszonych 8 projektów: zrealizowano 3 projekty, nie zrealizowano 5 projektów. Projekty które nie zostały zrealizowane:

P. 2.22 - Wzrost aktywnego uczestnictwa wszystkich grup wiekowych i środowiskowych zamieszkujących obszar rewitalizacji w Suwałkach w ofercie kulturalnej Suwalskiego Ośrodka Kultury - Suwalski Ośrodek Kultury

P. 2.23 - (2 projekty) „Biblioteka z ogródkiem” i „Pogodna biblioteka atrakcyjna dla całej rodziny” - Biblioteka im. M. Konopnickiej

P. 2.24 - Budowa tożsamości obszaru rewitalizacji Suwałk w oparciu o lokalne dziedzictwo kulturowe - Fundacja AD REM z Gorzowa Wielkopolskiego, Państwowy Uniwersytet w Użgorodzie (Ukraina)

P. 2.25 - Rozwój artystycznego ruchu amatorskiego na terenie obszaru rewitalizacji w Suwałkach - Suwalski Ośrodek kultury

Przyczyną nie zrealizowania projektów był: brak zewnętrznych środków finansowych możliwych do pozyskania przez ww. podmioty, a w przypadku SOK w Suwałkach – remont budynku przy ul. Noniewicza 71, który uniemożliwił prowadzenie zajęć. Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w 2020 roku rozpoczęła remont w budynku przy ul. E. Plater 33A (pozyskała pozabudżetowe środki na prowadzenie prac remontowych).

W ramach **Celu 3. Wzrost funkcjonalności infrastruktury i nadanie nowych funkcji obiektom i przestrzeniom publicznym w obszarze rewitalizacji w celu poprawy jakości życia mieszkańców** zostało zgłoszonych 16 projektów: zrealizowano lub częściowo zrealizowano 13 projektów, nie zrealizowano 3 projektów. Projekty zrealizowane częściowo, są to projekty w skład których wchodziło kilka budynków, a rewitalizacją została objęta tylko część z całości. Kolejne prace remontowe planowane są przez ZBM TBS Sp. z o. o. na przyszłe lata. Projekty które nie zostały zrealizowane:

P. 3.38 - Przebudowa budynku będącego własnością gminy i przeznaczonego na pobyt ludzi (budynek przy ul. Sejneńskiej 22), w wyniku czego powstanie 42 lokali socjalnych wraz z budową przyłącza wodociągowego, kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz zagospodarowaniem terenu w zakresie: rozbiórki budynków gospodarczych i dwóch boksów garażowych, utwardzenia nawierzchni ciągów pieszo jezdnych z budową 31 miejsc postojowych wraz z odwodnieniem i zagospodarowaniem terenu zielenią - ZBM w Suwałkach

P. 3.40 - Rewitalizacja poddasza wraz z elewacją i przystosowanie budynku zaplecza dydaktycznego (dawniej przedszkole romskie) - ks. Jarema Sykulski, Parafia NSPJ w Suwałkach

P. 3.41 - Rewitalizacja kwartału między ul. T. Kościuszki, L. Waryńskiego, Wesołą, Wigierską, T. Noniewicza, Muzyczną, E. Plater, pl. J. Piłsudskiego - Miasto Suwałki.

Przyczyną nie zrealizowania projektów był: brak zewnętrznych środków finansowych możliwych do pozyskania przez ww. podmioty.

Poniżej podsumowanie wskaźników realizacji Programu do tabeli „Wskaźniki monitorowania zjawisk kryzysowych Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023”:

1. Zmniejszenie liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej zamieszkujących na obszarze rewitalizacji – wskaźnik mierzy kluczową dla programu rewitalizacji zmianę w obszarze poprawy sytuacji mieszkańców miasta, których sytuacja życiowa i materialna zmusza do korzystania z systemu pomocy. Wskaźnik „Liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej na 1000 ludności” wzrósł z 56,04 w 2017 r. do 74,68 w 2019 r. Docelowo do osiągnięcia na koniec 2023 roku: 40,00. Dane obejmują świadczenia pieniężne z pomocy społecznej. Świadczenie 500+ jest świadczeniem wychowawczym wypłacanym w ramach świadczeń rodzinnych (nie jest świadczeniem z pomocy społecznej) i nie zostało uwzględnione do kalkulacji wskaźnika.

2. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji – jednym z ważnych, zidentyfikowanych problemów w obszarze rewitalizacji jest trudna sytuacja na rynku pracy osób nieaktywnych zawodowo. W ramach programu zaplanowano szereg działań mających poprawić sytuację zawodową osób bezrobotnych. Wskaźnik pozwoli na ocenę skuteczności tej interwencji. Wskaźnik „Udział osób bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym” zmalał z 8,53 w 2017 r. do 6,16 w 2019 r. Docelowo do osiągnięcia na koniec 2023 roku: 6,00.

3. Poprawa aktywności gospodarczej (wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 10000 osób na obszarze rewitalizacji) – zakłada się, że podjęte działania rewitalizacyjne przyczynią się do zwiększenia aktywności gospodarczej mieszkańców. Dzięki temu zyskają oni nowe miejsca pracy, wpłynie to na poprawę jakości ich życia. Wskaźnik „Liczba podmiotów gospodarczych na 10000 os.” wzrósł z 1004 w 2017 r. do 1266,74 w 2019 r. Docelowo do osiągnięcia na koniec 2023 r.: 1010. Wskaźnik osiągnięty.

4. Poprawa bezpieczeństwa rozumianą jako ograniczenie liczby przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 1000 osób – w programie założono liczne działania zwiększające poziom bezpieczeństwa mieszkańców, w tym działania profilaktyczne i edukacyjne. Wskaźnik „Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 ludności” wzrósł z 12,31 w 2017 r. do 33,75 w 2019 r. Docelowo do osiągnięcia: 10,00. Wskaźnik przedstawia przestępstwa z art. 207 i 209 kk na obszarze rewitalizacji. Przestępstwa z art. 206, 208 i 2010 kk nie były odnotowane na obszarze rewitalizacji przez Miejską Komendę Policji w Suwałkach.

5. Zwiększenie czynnego uczestnictwa w kulturze rozumiane jako wzrost odsetka osób korzystających z biblioteki publicznej – w programie założono liczne działania aktywizacyjne w sferze kulturalnej, jak również inwestycje zwiększające przestrzeń przewidzianą dla organizacji oferty kultury, umożliwiające zwiększenie liczby uczestników. Wskaźnik „Odsetek osób korzystających z biblioteki publicznej” wzrósł z 26,99 w 2017 r. do 29,36 w 2019 r. Docelowo do osiągnięcia na koniec 2023 r.: 27,11. Wskaźnik osiągnięty.

6. Zwiększenie powierzchni przestrzeni publicznej poddanej rewitalizacji rozumiane jako zmniejszenie udziału procentowego powierzchni obszaru zdegradowanego do powierzchni obszaru rewitalizacji; w wyniku działań rewitalizacyjnych nastąpi wzrost przestrzeni uporządkowanych terenów zielonych na obszarze rewitalizacji dostosowanych do korzystania przez mieszkańców – Suwałki mają na obszarze rewitalizacji niezagospodarowane tereny zielone, których stan uniemożliwia właściwe z nich korzystanie. Działania w tym obszarze będą miały nie tylko wpływ na podnoszenie jakości życia i atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji, ale również wpłyną na możliwość rozwoju oferty czasu wolnego. Wskaźnik „Udział procentowy powierzchni obszaru zdegradowanego do powierzchni obszaru rewitalizacji w procentach” zmalał ze 100% w 2017 r. do 94,31% w 2019 r. Do osiągnięcia na koniec 2023 r.: 91,65%.

7. Poprawa stanu technicznego budynków komunalnych – jednym z ważnych problemów obszaru rewitalizacji jest nadreprezentacja budynków mieszkalnych będących własnością miasta Suwałki w złym stanie technicznym w stosunku do pozostałej części miasta. W ramach programu założono działania remontowe wybranych obiektów. Wskaźnik „Odsetek zmodernizowanych budynków komunalnych w stosunku do łącznej ilości budynków komunalnych” wzrósł z 0,00% w 2017 r. do 18,79% w 2019 r. Do osiągnięcia na koniec 2023 r.: 53,2%.

Wnioski z realizacji projektów w ramach „Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023” oraz wpływu realizacji programu na obszar rewitalizacji przedstawiają się następująco:

1. Przygotowanie Programu było formalnym warunkiem ubiegania się o środki w ramach Działania 8.5 Rewitalizacja w ramach RPO WP 2014-2020. Należy zauważyć, że założenia konkursu w ramach Działania 8.5 „Rewitalizacja” nie przewidywały dofinansowania działań miękkich finansowanych z EFS, tylko działania infrastrukturalne, a większość projektów wpisanych do Programu przez podmioty zewnętrzne dotyczy właśnie działań miękkich. Dzięki Programowi, Miastu Suwałki udało się pozyskać ok. 12,5 mln zł ze środków unijnych na projekty inwestycyjne wpisane do Programu (z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014-2020). Są to następujące projekty: łąnia i bulwary nad rzeką Czarna Hańcza, remont budynku przy ul. Noniewiczza 71 oraz dodatkowe finansowanie z budżetu państwa w wysokości 2,5 mln zł na projekt „Poprawa jakości systemu transportu publicznego w mieście Suwałki – III etap”. Konstrukcja wsparcia działań rewitalizacyjnych w ramach RPO WP 2014-2020 uniemożliwiła realizację projektów kompleksowych finansowanych również z EFS.

2. Należy jednocześnie zauważyć, że część podmiotów zrealizowała swoje projekty (wpisane do Programu) przy zerowym lub bardzo niskim nakładzie środków finansowych z zewnątrz.

3. W związku z brakiem finansowania podmioty zewnętrzne, nie były zobligowane do realizacji swoich projektów wpisanych do „Zintegrowanego Program Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023”.

4. Stosunkowo niewielki wpływ wybranych projektów na sytuację obszaru rewitalizacji nawet w sytuacji zapewnienia środków na ich pełną realizację. Wybrane projekty były bardzo ciekawe i w sposób innowacyjny odnosiły się do poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji w wielu różnych sferach: społecznej, kulturalnej, tożsamości lokalnej, budowania poczucia wspólnoty, infrastrukturalnej, jednakże są to działania o oddziaływaniu punktowym, wycinkowym, które z natury nie mogą prowadzić do kompleksowej i pozytywnej zmiany na obszarze, szczególnie w sytuacji braku środków finansowych.

5. „Zintegrowany Program Rewitalizacyjny Miasta Suwałki na lata 2017-2023” został przygotowany na podst. „Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Ministerstwa Rozwoju z dnia 02.08.2016 r., które choć zapewniały możliwość aplikowania o środki na rewitalizację w ramach RPO WP 2014-2020, to jednak nie zapewniały szerszych możliwości oddziaływania na obszar rewitalizacji, które umożliwiał model opracowania tzw. Gminnego Program Rewitalizacji, zgodnie z ustawą z 09.10.2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777 z późn. zmianami). GPR m. in. pokazuje jak w założonej perspektywie kilku lat rozwiązać problemy obszaru i społeczności lokalnej lub chociaż jak wydatnie zmniejszyć ich natężenie z wykorzystaniem takich narzędzi jak np.: specjalna strefa rewitalizacji, uprawniająca m.in. do prawa pierwokupu nieruchomości na rzecz gminy, możliwości udzielenia dotacji przez gminę na roboty budowlane do 50% wartości i inne.

Zalecenia:

1. Lobbowanie w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podlaskiego (odpowiedzialnym za przygotowanie wsparcia w ramach przyszłej perspektywy 2021-2027) o takie sformułowanie zapisów RPO WP odnośnie rewitalizacji, które umożliwią realizację projektów kompleksowych zawierających komponent infrastrukturalny i miękki.

2. Zabezpieczenie w miarę możliwości w budżecie Miasta Suwałki środków pieniężnych na projekty rewitalizacyjne realizowane przez NGO-sy.

3. Zapewnienie większej kompleksowości, interdyscyplinarności i zasięgu działań, które zostaną wpisane do kolejnego programu rewitalizacji i tym samym przyczynią się do jego szerszego oddziaływania na sytuację osób zamieszkujących obszar.

4. Opracowanie kolejnego programu rewitalizacyjnego w formule Gminnego Programu Rewitalizacji zgodnie z ustawą z 09.10.2015 r. o rewitalizacji, co wyposaży miasto w znacznie szersze możliwości i narzędzia uzyskania pozytywnej zmiany obszaru rewitalizacji.

Zestaw wskaźników monitoringu realizacji celów Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017–2023

Cele i kierunki działań Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Miasta Suwałki na lata 2017-2023	Źródło	Częstotliwość	Wartość w roku bazowym (1 raport cykliczny po 3 latach)	Wartość w roku docelowym
Cel 1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego na obszarze rewitalizacji				
K.1.1 Reintegracja oraz aktywizacja grup zmarginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym (wskaźniki dotyczą projektów od numeru P.1.1 do P.1.8) i są to następujące projekty:				
P.1.1 - Rodzina zastępcza - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie				
P.1.2 - Bar - mała gastronomia „POD CISEM” - Stowarzyszenie dla rozwoju				
P.1.3 - Kawiarnia „CISEK” / Klubokawiarnia GATTINO - j. w.				
P.1.4 - Remont i modernizacja budynku przy ul. Szkolnej 7 oraz zagospodarowanie terenu zielonego wokół - j. w.				
P.1.5 - Ekonomia społeczna w rewitalizacji - PRYZMAT				
P.1.6 - Ginące tradycje - Stowarzyszenie Kulturalne KOSTROMA				
P.1.7 - Kawiarnia społeczna - Podlaskie Stowarzyszenie Terapeutów, Niepubliczna Szkoła Terapeutyczna BAJKA				
P.1.8 - Centrum Trójki - Stowarzyszenie Kulturalne KOSTROMA				
Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (CI)	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.7 (2) Razem: 2	146 os.
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.1 (70), P.1.3 (5) P.1.5 (290), P.1.7 (3), P.1.8 (500) Razem: 868	513 os.
Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.1 (17) Razem: 17	40 os.
Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.1 (31), P.1.3 (5) Razem: 36	53 os.
Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.1 (30), P.1.3 (5) Razem: 35	81 os.
Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.3 (5), P.1.5 (90), P.1.7 (5) Razem: 100	61 szt.
Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.5 (90) Razem: 90	20 szt.
Liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.3 (1), P.1.8 (1) Razem: 2	6 szt.
Liczba pracujących, łącznie z pracującymi na własny rachunek, po opuszczeniu programu (CI) - 3 os.	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.1 (4), P.1.5 (93) Razem: 97	27 os.
Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.1 (10), P.1.3 (5), P.1.5 (108) Razem: 123	45 os.
K.1.2 Stworzenie przestrzeni aktywności dla seniorów oraz osób niepełnosprawnych (wskaźniki dotyczą projektów od numeru P.1.9 do P.1.13) i są to następujące projekty:				
P.1.9 - Centrum informacji i aktywizacji osób niepełnosprawnych „Z tej samej bajki” - Podlaskie Stowarzyszenie Terapeutów,				
P.1.10 - Utworzenie kawiarenki integracyjnej w Suwałkach - Parafia Ewangelicko-				

Augsburska w Suwałkach				
P.1.11 - Aktywni seniorzy są w sieci - Stowarzyszenie Kulturalne KOSTROMA				
P.1.12 - Klub Seniora - Centrum - Stowarzyszenie Kulturalne KOSTROMA				
P.1.13 - Artystyczne podwórko - FRESCO Paweł Szvedek				
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.13 (1) Razem: 1	4 szt.
Liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.13 (1) Razem: 1	4 szt.
Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.10 (250), P.1.11 (80), P.1.12 (1 500), P.1.13 (2 100) Razem: 3 930	580 os.
Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.10 (50), P.1.12 (30), P.1.13 (300) Razem: 380	105 os.
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.10 (1), P.1.13 (1) Razem: 2	4 szt.
Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	0	6 szt.
K.1.3 Rozwijanie oferty dedykowanej dzieciom i młodzieży (wskaźniki dotyczą projektów od numeru P.1.14 do P.1.16) i są to następujące projekty:				
P.1.14 - Świetlica środowiskowa - Podlaskie Stowarzyszenie Terapeutów,				
P.1.15 - Na moim podwórku jest zawsze ciepło - Stowarzyszenie Aktywności Społeczno-Artystycznej „Nie po drodze”				
P.1.16 - Powołanie Akademii Artystycznej Dzieci i Młodzieży - Suwalski Ośrodek Kultury				
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.16 (1) Razem: 1	1 szt.
Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.15 (20) Razem: 20	105 os.
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.15 (240) Razem: 240	145 os.
K.1.4 Prowadzenie działalności edukacyjnej ukierunkowanej na minimalizowanie patologii życia społecznego (wskaźniki dotyczą projektów od numeru P.1.17 do P.1.18) i są to następujące projekty:				
P.1.17 - „Suwalskie Barwy Wolontariatu” - PRYZMAT				
P.1.18 - Monitoring na obszarze rewitalizacji - Miasto Suwałki, KMP Suwałki				
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.17 (290) Razem: 290	30 os.
Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	0	20 os.
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.1.18 (5) Razem: 5 szt.	5 szt.
Cel 2. Tworzenie trwałych warunków do rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji				
K.2.1 Rozwój edukacji zawodowej i przedsiębiorczości w obszarze rewitalizowanym (wskaźniki dotyczą projektu numer P.2.19) i jest to następujący projekt:				
P.2.19 - Rewitalizacja obszaru dawnego MDK przy ul. Noniewiczza 42 - Agnieszka Mazur				
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	6	6 szt.
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	1	1 szt.
K.2.2 Poszerzenie oferty czasu wolnego – rozwój infrastruktury rekreacyjnej na obszarze rewitalizowanym (wskaźniki dotyczą projektu numer P.2.20) i jest to następujący projekt:				

P.2.20 - Rewitalizacja starej łaźni nad rzeką Czarną Hańczą - Miasto Suwałki				
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	0,52ha	0,52 ha
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	1	1 szt.
Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	1480 (w 2019-2020)	3.000 odwiedzin/rok
<p>K.2.3 Rozwój oferty instytucji kultury (wskaźniki dotyczą projektów od numeru P.2.21 do P.2.25) i są to następujące projekty:</p> <p>P.2.21 - Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej Muzeum im. Marii Konopnickiej w Suwałkach - Muzeum Okręgowe w Suwałkach</p> <p>P.2.22 - Wzrost aktywnego uczestnictwa wszystkich grup wiekowych i środowiskowych zamieszkujących obszar rewitalizacji w Suwałkach w ofercie kulturalnej Suwalskiego Ośrodka Kultury - Suwalski Ośrodek Kultury</p> <p>P.2.23 - „Biblioteka z ogródkiem” i „Pogodna biblioteka atrakcyjna dla całej rodziny” - Biblioteka im. M. Konopnickiej</p> <p>P.2.24 - Budowa tożsamości obszaru rewitalizacji Suwałk w oparciu o lokalne dziedzictwo kulturowe - Fundacja AD REM z Gorzowa Wielkopolskiego, Państwowy Uniwersytet w Użgorodzie (Ukraina)</p> <p>P.2.25 - Rozwój artystycznego ruchu amatorskiego na terenie obszaru rewitalizacji w Suwałkach - Suwalski Ośrodek kultury</p>				
Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 – dwustronna interakcja	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	0	2 szt.
Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.2.21 (1) Razem: 1	5 szt.
Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.2.21 (893) Razem: 893	1310 os.
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.2.21 (20) Razem: 20	120 os.
<p>Cel 3. Wzrost funkcjonalności infrastruktury i nadanie nowych funkcji obiektom i przestrzeniom publicznym w obszarze rewitalizacji w celu poprawy jakości życia mieszkańców</p>				
<p>K.3.1 Rewaloryzacja przestrzeni zielonych i poprawa stanu środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji (wskaźniki dotyczą projektu numer P.3.26) i jest to następujący projekt:</p> <p>P.3.26 - Rewitalizacja bulwarów nad rzeką Czarną Hańczą - Miasto Suwałki</p>				
Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	7,15 ha	7,15 ha
Długość wybudowanych dróg dla rowerów	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	1,25 km	1,25 km
<p>K.3.2 Termomodernizacja i poprawa estetyki budynków publicznych i mieszkalnych (wskaźniki dotyczą projektów od numeru P.3.27 do P.3.40) i są to następujące projekty:</p> <p>P.3.27 - Termomodernizacja budynku przy ul. E. Plater 24a - ZBM w Suwałkach/Wspólnota Mieszkaniowa E. Plater 24a</p> <p>P.3.28 - Termomodernizacja budynku przy ul. E. Plater 28b - ZBM w Suwałkach/Wspólnota Mieszkaniowa E. Plater 28b</p> <p>P.3.29 - Termomodernizacja budynku przy ul. Waryńskiego 33 - ZBM w Suwałkach/Wspólnota Mieszkaniowa ul. Waryńskiego 33</p> <p>P.3.30 - Rewitalizacja substancji mieszkaniowej w pierzei ulicy przy T. Kościuszki obejmującej budynki nr 55, 57, 65, 97 w Suwałkach - ZBM w Suwałkach</p> <p>P.3.31 - Rewitalizacja substancji mieszkaniowej w kwartale ulic: L. Waryńskiego, Wigierska, Wesola, T. Noniewiczza - ZBM w Suwałkach</p> <p>P.3.32 - Rewitalizacja substancji mieszkaniowej zlokalizowanej przy ul. Ciesielskiej obejmująca budynki nr 5, 5A, 9, 9B, Wigierska 19A w Suwałkach - ZBM w Suwałkach</p> <p>P.3.33 - Rewitalizacja substancji mieszkaniowej zlokalizowanej przy ul. W. Gałaja 13, 23, 53, Ks. K. Hamerszmita 2A, 5, Bakalarzewska 2 w Suwałkach - ZBM w Suwałkach</p>				

P.3.34 - Rewitalizacja substancji mieszkaniowej w kwartale ulic: T. Kościuszki, Chłodna, T. Noniewiczza, Dwernickiego - ZBM w Suwałkach

P.3.35 - Rewitalizacja substancji mieszkaniowej w kwartale ulic: T. Kościuszki, A. Mickiewicza, Czarna Hańcza - ZBM w Suwałkach

P.3.36 - Rewitalizacja substancji mieszkaniowej w pierzei ulicy przy pl. M. Konopnickiej obejmująca budynki nr 4, 6, 10A, 12, 12A, 14 w Suwałkach - ZBM w Suwałkach

P.3.37 - Rewitalizacja substancji mieszkaniowej w kwartale ulic: Kościuszki, Wigierska, Wesola, Waryńskiego - ZBM w Suwałkach

P.3.38 - Przebudowa budynku będącego własnością gminy i przeznaczonego na pobyt ludzi, w wyniku czego powstanie 42 lokali socjalnych wraz z budową przyłącza wodociągowego, kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz zagospodarowaniem terenu w zakresie: rozbiórki budynków gospodarczych i dwóch boksów garażowych, utwardzenia nawierzchni ciągów pieszo jezdnych z budową 31 miejsc postojowych wraz z odwodnieniem i zagospodarowaniem terenu zielenią - ZBM w Suwałkach

P.3.39 - Remont i modernizacja obiektu Suwalskiego Ośrodka Kultury przy ul. Noniewiczza 7 - Suwalski Ośrodek Kultury

P.3.40 - Rewitalizacja poddasza wraz z elewacją i przystosowanie budynku zaplecza dydaktycznego (dawniej przedszkole romskie) - ks. Jarema Sykulski, Parafia NSPJ w Suwałkach

Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.3.27 (1), P.3.28 (1), P.3.29 (1), P.3.30 (2), P.3.31 (5), P.3.32 (1), P.3.33 (1), P.3.34 (3), P.3.35 (2), P.3.36 (5), P.3.37 (5), P.3.39 (1) Razem: 28 szt.	75 szt.
Liczba gospodarstw domowych, w których zmodernizowano indywidualne źródła energii cieplnej lub elektrycznej	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.3.27 (24), P.3.28 (24), P.3.29 (14), P.3.30 (19), P.3.31 (29), P.3.32 (4), P.3.33 (5), P.3.34 (13), P.3.36 (13) Razem: 145 szt.	496 szt.
Liczba zabytków nieruchomych / ruchomych objętych wsparciem	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.3.30 (2), P.3.31 (4), P.3.32 (1), P.3.33 (1), P.3.34 (3), P.3.35 (2), P.3.36 (5), P.3.37 (5), P.3.39 (1) Razem: 24 szt.	43 szt.
Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	P.3.30 (1322 m ²), P.3.31 (1810), P.3.32 (716), P.3.33 (444), P.3.34 (632 m ²), P.3.35 (917), P.3.36 (985), P.3.37 (2420 m ²) Razem: 9246 m²	3,8882 ha

K.3.3 Dostosowanie miejskiego układu komunikacyjnego do efektywnego świadczenia funkcji gospodarczych i usługowych (wskaźniki dotyczą projektu numer P.3.41) i jest to następujący projekt:

P.3.41 - Rewitalizacja kwartału między ul. T. Kościuszki, L. Waryńskiego, Wesolą, Wigierską, T. Noniewiczza, Muzyczną, E. Plater, pl. J. Piłsudskiego - Miasto Suwałki

Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	0	3,59 ha
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	0	6 szt.

Źródło: opracowanie własne

Wskaźniki monitorowania zjawisk kryzysowych Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017–2023

Cele i kierunki działań Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Miasta Suwałki na lata 2017–2023	Źródło	Częstotliwość	Tendencja	Wartość dla obszaru rewitalizacji w roku bazowym	Wartość dla obszaru rewitalizacji w roku docelowym	Wartość dla obszaru rewitalizacji na dzień 31.12.2019 r.
Cel 1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego na obszarze rewitalizacji						
Udział osób bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy w Suwałkach	Co 3 lata	Maleje	8,53	6,00	6,16
Liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej na 1000 ludności	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach	Co 3 lata	Maleje	56,04	40,00	74,68
Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 ludności	Komenda Miejska Policji w Suwałkach	Co 3 lata	Maleje	12,31	10,00	33,75
Cel 2. Tworzenie trwałych warunków do rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji						
Liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej na 1000 ludności	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach	Co 3 lata	Maleje	56,04	40,00	74,68
Liczba podmiotów gospodarczych na 10000 os.	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	Rośnie	1004	1010	1266,74
Odsetek osób korzystających z biblioteki publicznej	Biblioteka im. M. Konopnickiej	Co 3 lata	Rośnie	26,99	27,11	29,36
Cel 3. Wzrost funkcjonalności infrastruktury i nadanie nowych funkcji obiektom i przestrzeniom publicznym w obszarze rewitalizacji w celu poprawy jakości życia mieszkańców						
Udział procentowy powierzchni obszaru zdegradowanego do powierzchni obszaru rewitalizacji w procentach	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	Maleje	100,00%	91,65%	94,31%
Odsetek zmodernizowanych budynków komunalnych w stosunku do łącznej ilości budynków komunalnych	Urząd Miejski w Suwałkach	Co 3 lata	Rośnie	0,00%	53,2%#	18,79%

Źródło: opracowanie własne

* Wskaźnik przedstawia przestępstw z art. 207 i 209 kk na obszarze rewitalizacji. Przestępstwa z art. 206, 208 i 210 kk nie były odnotowane przez Komendę Miejską Policji w Suwałkach.

Zatwierdzam Raport z realizacji „Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023”

.....
Data i podpis Prezydenta Miasta Suwałk

UZASADNIENIE

„Zintegrowany Program Rewitalizacyjny Miasta Suwałki na lata 2017-2023” przyjęty uchwałą nr XXXVI/436/2017 Rady Miejskiej w Suwałkach w dniu 25 września 2017 r. zawiera szereg przedsięwzięć mających na celu rewitalizację i zagospodarowanie terenów objętych programem rewitalizacji. Program obejmuje tereny zainwestowane miasta Suwałki, pokrywane się z układem urbanistycznym wpisanym do rejestru zabytków w centrum miasta oraz zespołem pokoszarowym przy ul. Sejneńskiej. Program został zmodyfikowany uchwałą nr II/21/2018 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia zmodyfikowanego „Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017 - 2023”. W procesie modyfikacji Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023 uzupełniono dokument o nowe działania kierunkowe w ramach następujących podsystemów (społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, środowiskowy i techniczny). Działania te przyczyniły się do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz ograniczenia zużycia energii na cele eksploatacyjne.

Przygotowanie Programu było formalnym warunkiem ubiegania się o środki w ramach Działania 8.5 Rewitalizacja w ramach RPO WP 2014-2020. Dzięki Programowi, Miastu Suwałki udało się pozyskać ok. 12,5 mln zł ze środków unijnych na projekty inwestycyjne wpisane do Programu (z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014-2020). Są to następujące projekty: łaźnia i bulwary nad rzeką Czarna Hańcza, remont budynku przy ul. Noniewiczza 71 oraz dodatkowe finansowanie z budżetu państwa w wysokości 2,5 mln zł na projekt „Poprawa jakości systemu transportu publicznego w mieście Suwałki – III etap”.

Zgodnie z zapisami znajdującymi się w rozdziale 13. System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych „Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023”, Miasto Suwałki jest zobligowane w cyklach trzyletnich (w 2020 r. i 2023 r.) dokonać ewaluacji okresowej Programu. Ewaluacja obejmuje całość działań zaplanowanych do realizacji w ramach Programu, w tym pośrednią ocenę osiągnięcia wskaźników przypisanych poszczególnym celom. W ramach ewaluacji przygotowano tabele:

- „Zestaw wskaźników monitoringu realizacji celów Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023” w oparciu o dane otrzymane od podmiotów, które realizują projekty wpisane do programu, a także
- „Wskaźniki monitorowania zjawisk kryzysowych Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023” w oparciu o dane otrzymane z MOPR w Suwałkach, Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej, ZBM TBS Sp. z o. o. w Suwałkach, PUP w Suwałkach i Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach, a także dane z GUS.
- Wnioski z dotychczasowej realizacji programu wraz z zaleceniami na kolejne lata.

Raport został przesłany również do konsultacji grupie sterującej powołanej na potrzeby tworzenia, realizacji i monitorowania „Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023”. Członkowie grupy sterującej nie wnieśli żadnych uwag do raportu.

Zgodnie z zapisami znajdującymi się w „Zintegrowanym Programie Rewitalizacyjnym Miasta Suwałki na lata 2017-2023” przedstawiony raport zatwierdza Prezydent Miasta Suwałki i przekazuje go Radzie Miejskiej, która przyjmuje go w formie uchwały.